

Tilaaaja
Raahen kaupunki

Päiväys
19.5.2017

RAAHEN KAUPUNKI

Mustavaaran Kaivos Oy:n metallituotetehtaan Natura-arviointi

Vastineet 7.11.2016–8.5.2017 nähtävillä olleeseen Natura-arviointiin

LAUSUNNOT**2**

1.1	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus 9.2.2017	2
1.2	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus 20.4.2017	2
1.3	Metsähallitus 13.2.2017	3
1.4	Raahen kaupunki 20.2.2017	3
1.5	SSAB 4.5.2017	4
1.6	Pattijoen jakokunta 4.5.2017	4

LAUSUNNOT

1.1 Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus 9.2.2017

Lausunnon pääkohdat:

ELY-keskus viittaa yhteysviranomaisen ja tässä lausunnossa esiintuotuihin lisäselvitystarpeisiin, joiden valossa tulee analysoida:

- Ammoniumtyppipitoisuuden vaikutuksia eliöstöön ja pohjan happitilanteeseen ja mahdolliseen rehevöitymiseen esim. fosforin vapautumisen kautta. Tarkastelussa tulee kiinnittää huomiota mahdollisiin pitkäaikaisvaikutuksiin.
- Luontodirektiivin luontotyypeille ja ruijanesikolle sekä lintudirektiivin lajeille mahdollisesti kohdistuvia päästöjen pitkäaikaisvaikutuksia ja niiden merkittävyyttä sekä mahdollisia pitkäaikaista yhteisvaikutusta muiden hankkeiden kanssa ja näiden vaikutusten merkittävyyttä
- Natura-alueen eheyteen mahdollisesti kohdistuvaa päästöjen pitkäaikaisvaikutusta ja sen merkittävyyttä

Lisäselvityksistä on pyydettävä ELY-keskukselta täydentävä lausunto hankkeen ja eri hankkeiden yhteisvaikutuksista Natura-verkoston sisältyvien kohteiden suojelutavoitteisiin ja niihin mahdollisesti kohdistuvista heikennyksistä ja niiden merkittävyydestä.

Vastine:

Natura-arvioinnin täydennys on laadittu lausunnossa edellytetysti, ja toimitettu ELY-keskukselle lausuttavaksi 4.4.2017. Arvioinnin täydennyksestä on saatu ELY-keskuksen täydentävä lausunto 20.4.2017 (kts. kohta 1.2).

1.2 Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus 20.4.2017

Lausunnon pääkohdat:

Raahen edustan merialueen vedenlaatutuloksista (Hertta 2017) poimittiin Natura-arvioinnin täydennystä varten 2000-luvun aineisto, josta laskettiin näytekohtaiset kokonaisravinne-, mineraaliravinne- ja tasapainosuhteet kuukausitasolla. ELY-keskus toteaa menettelyn käyttökelpoiseksi vaikutusten arviointiin.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan minimiravennesuhteiden tarkastelu on tehty asianmukaisesti ja tuloksia riittävässä määrin tulkiten.

ELY-keskus toteaa ravinteiden tasapainosuhteiden tarkastelun tukevan pääosin toteamusta Raahen edustan fosforirajoitteisuudesta, mutta myös nostavan esiin mahdollisen yhteisrajoittuneisuuden keski-kesällä. Tarkastelu vahvistaa asioiden käsittelyn monipuolisuutta arviointiraportissa.

ELY-keskus toteaa, että kuten raportissa on tuotu esiin, lievää rehevöitymisen lisääntymistä voi purkutupken alueella tapahtua. ELY-keskus hyväksyy Natura-arvioinnin täydennyksen näkemyksen siitä, että metallituotetehtaan typpikuormituksella ei todennäköisesti kuitenkaan ole sellaisia rehevöitymisvaikutuksia, jotka ulottuisivat merkittävässä määrin Natura-alueelle saakka.

ELY-keskus toteaa, että karkean hapenkulutuslaskelman perusteella metallituotetehtaan ammoniumtyppikuormituksesta johtuva potentiaalinen nitrifikaation aiheuttama hapenkulutus on suurehko. Koska Raahen edustan merialueella ei ole merkittäviä syvännealueita, happiongelmien syntyminen ja siitä johtuva fosforin vapautuminen pohjasedimentistä ei kuitenkaan ole todennäköistä.

Koska hanke ei aiheuta arvioinnin perusteella merkittävää kasviplanktonin runsastumista tai muuten vesistössä havaittavaa rehevöitymistä, myöskään Natura-alueen rehevöityminen ei arvioinnin mukaan kiihdy hankkeen seurauksena. Tämän johdosta katsotaan, että hanke ei aiheuta ruovikoitumista tai muuta ilmaversoisten kasvien kiihtynyttä kasvua Natura-alueen ranta-alueilla. ELY-keskus hyväksyy tämän arvion.

ELY-keskus toteaa, että ammoniumtyppipitoisuuden nousu ja nitrifikaation aiheuttama hapenkulutus voivat mahdollisesti muuttaa jonkin verran eliöstön lajikoostumusta, mutta ELY-keskus hyväksyy Natura-arvioinnin täydennyksen toteamuksen, jonka mukaan muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta Natura-alueen suojelun perustana oleviin lajeihin.

ELY-keskus toteaa että yhteisvaikutuksia on arvioitu asianmukaisesti ja johtopäätökset ovat ainakin oikeasuuntaisia.

Arvioidun metallikuormituksen vaikutus Natura-alueella jää alle ympäristölaatonormien ja muiden vesieliöstölle haitalliseksi tiedettyjen pitoisuusraja-arvojen. Raportissa purkuveden kadmiumpitoisuuden arvioiduksi keskiarvoksi ilmoitetaan 10 µg/l. ELY-keskus huomauttaa, että kadmiumpäästölle suurin sallittu liukaisen pitoisuuden raja-arvo on juuri 10 µg/l. Kadmiumin ympäristölaatonormi (biologisesti saatavan pitoisuuden vuosikeskiarvo) merivesissä on 0,2 µg/l (Valtioneuvoston asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista 1022/2006). Ympäristölupavaiheessa tulee tarkastella päästön vaikutusta purkualueella ja tarvittaessa hakea sekoittumisvyöhykettä.

Natura-alueelle kohdistuvien vaikutusten tarkkailu on tarpeen jotta voidaan varmistua toiminnan haitattomuudesta. Tarkkailuun tulee sisältyä fysikaalis-kemiallisten parametrien lisäksi pohjaeläintarkkailua ja kalaston tarkkailua. Vaikutuksia Natura-alueelle tulee seurata riittävällä tavalla: seurannan sisältökysymykset tulevat ratkaistaviksi ympäristölupavaiheessa.

ELY-keskus nostaa esiin, että tässä lausunnossa on arvioitu metallituotetehtaan vaikutuksia Natura-alueeseen ja sen suojelun perustana oleviin luonnonarvoihin. Metallituotetehtaan muut vesistövaikutukset ja vaikutukset suhteessa vesien- ja merenhoidon tavoitteisiin tulevat arvioitavaksi tarkemmin ympäristölupavaiheessa.

Vastine:

Merkitään lausunto tiedoksi Natura-arvioinnin johtopäätöksien asianmukaisuutta koskien.

Metallituotetehtaan vesistövaikutusten arviointia kadmiumin osalta sekä yleisemmin suhteessa vesien- ja merenhoidon tavoitteisiin tarkennetaan ympäristölupavaiheessa.

Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten seuraamiseksi laaditaan seurantasuunnitelma. Seurantasuunnitelmassa kuvataan pohjaeläin- ja kalastotarkkailun menetelmät sekä muut tarvittavat seurattavat kohteet, joiden avulla voidaan varmistua toiminnan haitattomuudesta. Seurantasuunnitelman tarkemmat yksityiskohdat ratkaistaan ympäristölupavaiheessa.

Purkuveden kadmiumpäästön vaikutusta voidaan arvioida tarkemmin ympäristölupavaiheessa. Ympäristölupavaiheessa esitetään seurantasuunnitelma, jossa kuvataan Natura-alueelle kohdistuvien vaikutusten tarkkailuohjelma

1.3 Metsähallitus 13.2.2017

Lausunnon pääkohdat:

Metsähallituksella ei ole tarvetta antaa lausuntoa Raahen metallituotetehtaan Natura-arvioinnista.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

1.4 Raahen kaupunki 20.2.2017

Lausunnon pääkohdat:

Tehdyn Natura-arvioinnin perusteella on voitu osoittaa, ettei hankkeen johdosta lisääntyvällä vesistökuormituksella tai muilla hankkeen tuomilla muutoksilla vaikutettaisi merkittävästi saariston luontoarvoihin. Selvityksen perusteella Raahen kaupunki katsoo, etteivät Natura-alueeseen mahdollisesti kohdistuvat vähäiset vaikutukset estä hankkeen toteuttamista.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

1.5 SSAB 4.5.2017

Lausunnon pääkohdat:

SSAB haluaa huomauttaa, että arvioinnin sivulla 49 esitetystä kuvassa SSAB:n purkuputki on piirretty karttaan virheellisesti. SSAB terästehtaan kaksi merivesiviemäriä on johdettu satama-altaaseen, ei kuvan mukaiseen paikkaan.

SSAB yhtyy Natura-arvioinnin johtopäätöksiin, joiden mukaan arvioinnin perusteella Raahen saariston Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten vähäisyyden vuoksi SSAB:n omistamalla kiinteistöllä sijaitsevaan Kuljunmäen niityn Natura-alueeseen ei arvioida kohdistuvan hankkeesta aiheutuvia merkittäviä vaikutuksia.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

Arvioinnissa olleessa kuvassa SSAB:n purkuputken sijainti oli merkitty väärin. Viemärien oikea sijainti on satama-altaassa metallituotetehtaan itäpuolella. Arvioinnin lopputulos säilyy tästä huolimatta samana, eli Mustavaaran metallituotetehtaan ei yksistään tai tarkasteltuna yhdessä kaavojen (Sulaton osayleiskaava ja Raahen syväsataman teollisuusalueen asemakaava ja asemakaavan muutos) mahdollistamien muiden toimintojen kanssa merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Raahen saaristo on sisällytetty osaksi Natura 2000-verkostoa.

SSAB:n purkuputken sijoittuminen eri alueelle Mustavaaran metallituotetehtaan purkuputken kanssa vähentää näistä kahdesta aiheutuvia haitallisia yhteisvaikutuksia, sillä tehtaiden jätevesien ravinnekuormitus ei kohdistu samalle alueelle.

1.6 Pattijoen jakokunta 4.5.2017

Lausunnon pääkohdat:

Vaikka rakentaminen tapahtuu varsinaisesti Pattijoen Jakokunnan hallinnoiman alueen ulkopuolella, on kuitenkin selvää, että meriveden nousut ja virtaukset vaikuttavat suoraan hallinnoimallamme alueelle. Vaikka tässä haetaankin ns. yksilöllistä lausuntoa, niin teollisuuden kasvu yhdelle pistealueelle (SSAB:n) kasvattaa kokonaistoimintojen aiheuttamia huonontuvia ympäristö- ja vesiarvoja. Tämän kokonaisvoimien kasvaminen on huomioitava kokonaisuutena, ei pilkkomalla eri osatoiminnoiksi.

Tehtaan rakentamisen seurauksena meriveden laatu, aikaisempien tiedossa olevien kokemusta perusteella, heikkenee, aiheuttaen laajasti koko vesi- ja ranta-alueiden saastumista. Tämän eliminoimiseksi kuvissa olevan merialueen täyttäminen tulee rakentua niin, että merivesialueen saastumista ei tapahdu. Tämä on myös huomioitava käytettäessä täytemassa.

Laitoksen käyttö- ja jäähdytysvesien kuormittuminen on oltava vähäinen, perustuen suljettuun vesijärjestelmään, jotta vesi- ja ranta-alueen kuormitusta ei tapahdu. Kuormitus on nähtävillä välittömästi.

Pattijoen Jakokunta lähtee siitä, että Pattijoesta juoksutettavia vesimääriä ei saa lisätä. Nykyisellään joen heikentynyt virtaus ja vesimäärän väheneminen heikentää koko joen toimintaa. Tulvien aikana vesimäärän juoksuttaminen on oleellista joen tervehdyttämistä. Veden vähävetisyyden seuraukset näkyvät jo nyt joen alajuoksun asumistaajamissa.

Ilmansaasteiden lisääntyminen on suora seuraus uuden tehtaan rakentamisesta, eteenkin rikki-, typpi- ja hiukkasmäärissä. Niiden arvojen seuranta ja ulkoinen informaatio niistä on paikallaan.

Pattijoen Jakokunta varaa itselleen oikeuden saada luotettavaa tietoa laitoksen toimintaan liittyvistä ympäristöasioista.

Vastine:

Metallituotetehtaan rakentaminen ei aiheuta muutoksia meriveden korkeusvaihteluihin eikä meriveden virtauksiin aiheudu muutoksia vesien purku- ja ottopisteiden välitöntä lähialuetta kauempana. Hankkeella ei ole vaikutuksia Pattijoen juoksutuksiin.

Natura-arvioinnin perusteella metallituotetehtaan vesistövaikutukset ovat vähäiset, ja ne kohdistuvat lähinnä purkupaikan ympäristöön, jossa lisääntyvä ammoniumtyppikuormitus voi aiheuttaa kesäkuu-

kausina lievää rehevöitymistä yhdessä alueen muiden kuormittajien kanssa. Metallituotetehtaan rehevöittävä vaikutus ei kohdistu Natura-alueelle.